
Alumne: Albert Sendrós Plana

Tutora: Iris Gual Figuerola

La corrupció a Catalunya. Un problema social. Anàlisi del Cas Palau

Presentació

M'interessen els temes d'actualitat que ens afecten a tots i que ens preocupen i, per això he escollit analitzar la corrupció a través de l'estudi d'un cas que ha tingut resò als mitjans de comunicació, i veure l'enfocament que en donen. La idea de la corrupció és un tema que se'n parla diàriament, ja que, en pocs anys, han anat sorgint nous casos de corrupció per tot arreu d'Espanya, cosa que ha fet que es converteixi en un tema d'interès. Així mateix, s'està parlant de la transparència i el bon govern, els quals s'estan potenciant com a eina per reduir o eliminar la corrupció, tema que també es tracta dins de l'estudi.

Per altra banda, el tema té un interès especial per mi ja que em vull formar en criminologia o seguretat i accedir als cossos policials.

El treball de recerca vol mostrar una anàlisi de diferents aspectes relacionats amb la corrupció, a partir d'un cas concret, i d'aquelles mesures que podrien evitar-la.

Metodologia

La investigació s'ha realitzat amb fonts d'informació de llocs oficials i premsa reconeguda, utilitzant internet com a eina de recerca.

El treball s'ha iniciat amb l'estudi del que significa la corrupció i de les eines de prevenció, com la transparència o el bon govern, així com de la normativa de referència. En segon lloc, s'ha investigat sobre un cas concret de corrupció per tal d'obtenir una cronologia dels fets, els esdeveniments, els delictes i altres dades d'interès. A partir de la informació de quatre diaris, s'analitza i es compara el tractament de la notícia per tal d'extreure conclusions i, amb les dades obtingudes de la recerca, es determinen els punts febles del sistema, en relació amb els delictes que s'han comès, i quines mesures es podrien haver pres per evitar-los. Així mateix, s'han estudiat les declaracions dels acusats, en el judici del cas, per analitzar-les i veure la posició dels implicats. Finalment, s'inclou un treball de camp basat en la realització d'una enquesta per estudiar les percepcions i opinions envers la corrupció a Catalunya, utilitzant les xarxes socials.

Cos del treball

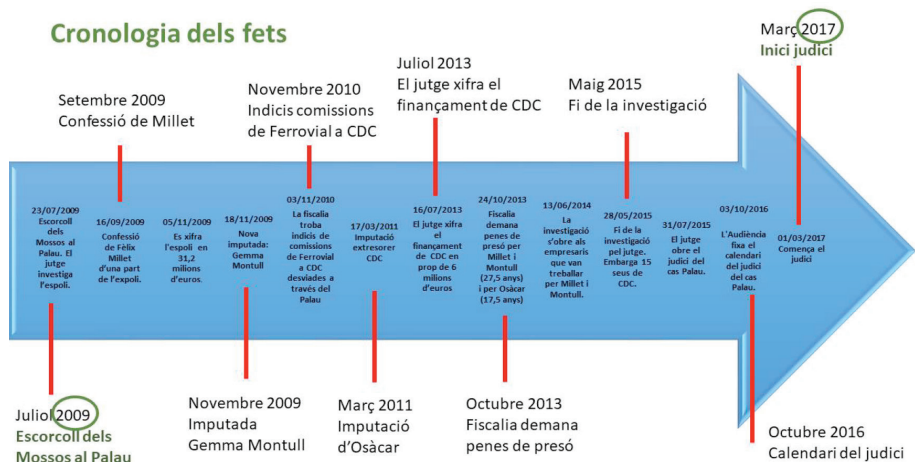
El Cas Palau, objecte d'estudi, es fonamenta en un presumpte delicte de saqueig de 25 milions d'euros del Palau de la Música. Segons la fiscalia, Ferrovial abonava una comissió del 4 % de l'import de l'obra pública adjudicada en forma de donacions al Palau, de la qual el 2,5 % s'assignava a CDC, i la resta se la quedaven Fèlix Millet i Jordi Montull, responsables del Palau. La quantitat detectada en comissions a CDC ascendeix a 6,6 milions d'euros.

Els principals imputats són Fèlix Millet i Jordi Montull, exdirigents del Palau; Gemma Montull, exdirectora financera del Palau i filla de Jordi Montull; Rosa Garicano, exdirectora general del Palau; Daniel Osàcar, extresorer de Convergència, i Pedro Buenaventura i Juan Elizaga, ambdós exdirectius de Ferrovial. Als tres primers imputats se'ls sol·liciten penes de presó d'entre 26,5 i 27,5 anys.

Al juliol de 2009 es va produir el primer escorcoll al Palau, per part dels Mossos d'Esquadra, i al mateix any Fèlix Millet confessa una part de l'espoli, i tant ell com Jordi Montull declaren com a investigats. No és fins al 2009 que s'imputa Gemma Montull i fins al 2011, Daniel Osàcar. Durant els anys 2013 i 2014 es xifra el finançament de CDC per part del jutge i la fiscalia demana penes de presó. L'any 2015 finalitza la investigació i l'octubre de 2016 es fixa el calendari del judici, que comença al mes de març de 2017.

En l'anàlisi del tractament de la notícia per part de la premsa, s'ha treballat amb 18 dates clau del cas Palau, entre els anys 2009 a 2017, i amb quatre mitjans de comunicació: el diari *ABC*, *El Periódico*, *La Vanguardia* i el diari *Ara*. Tots ells han seguit la notícia al mateix temps, des del seu punt de vista, tot i que, en algun moment, hi ha diferències en el tema a tractar o en l'enfocament. Tant l'*ABC* com *El Periódico* utilitzen titulars més directes, punyents i sensacionalistes, mentre que *La Vanguardia* i

Cronologia dels fets

el diari *Ara* són més objectius, exposant els fets i essent menys contundents. Dins dels càrrecs dels principals imputats hi ha el de malversació de fons públics, apropiació indeguda, falsedat documental, tràfic d'influències o administració deslleial. El Consorci del Palau feia pagaments irregulars, per adquirir suposats béns o serveis que estaven destinats a l'Orfeó, pels quals Millet i Montull obtenien els diners dels comptes de l'ens públic. Ambdós van anar destinant els diners obtinguts de forma il·legítima a pagar despeses privades. Aquestes irregularitats es realitzaven canviant el concepte de les factures per «tapar» el destí real dels diners. També s'encarregaven feines falses a empreses i es van detectar irregularitats administratives, com un doble sou que percebia Fèlix Millet. Per mitjà del tràfic d'influències, la falsedat documental, l'administració deslleial i el blanqueig de capitals, van crear la trama per finançar l'antiga Convergència Democràtica de Catalunya, amb les aportacions que Ferrovial feia al Palau de la Música. Un cop analitzats els delictes, es conclou que els punts més rellevants en els quals s'entén que ha fallat el sistema són els següents:

- Manca d'ètica i de responsabilitat social dels imputats.
- Processos molt opacs, gens transparents.
- Problemes en els canals de denúncia d'aquest tipus de casos.
- Manca de controls i d'auditories, o de mecanismes eficaços.
- Deficiències en la Intervenció de la Generalitat.

Incompatibilitats entre la direcció d'institucions públiques i privades per les mateixes persones.

Falta de transparència i mancances del sistema de finançament dels partits polítics.

Manca de criteris de decisió pública.

Deficiències en la contractació pública.

Per altra banda, de tot l'estudi realitzat, es fan algunes propostes que poden contribuir a lluitar contra la corrupció, tenint en compte també els fets del cas Palau:

Cultura ètica: Treballar l'educació en valors ètics i integritat, des de l'escola; la gestió pública professional, i la prevenció en tot tipus d'institució, administració o organització.

Transparència: Cal voluntat política i que aquesta sigui una prioritat estratègica.

La informació rellevant s'ha de posar a disposició dels ciutadans i fer-la accessible, establir mesures de control perquè es compleixin les obligacions de publicitat, treballar amb codis de conducta, promoure el govern obert amb canals de participació ciutadana i aplicar mesures de transparència al finançament dels partits polítics.

Establir mesures de control i de gestió dels «grups de pressió»: Controlar el compliment de les obligacions de registre dels grups d'interès o fer públiques les agendes de trobades, continguts de reunions, acords presos, etc.

Establir incompatibilitats entre els càrrecs importants, en empreses públiques i privades, que formin part d'un grup d'entitats relacionades.

Separació clara del poder polític i el de gestió: S'han d'establir normes perquè s'utilitzin criteris de mèrit i capacitat, i evitar les influències polítiques.

Millorar les mesures d'anàlisi, control i auditoria de les administracions i els seus organismes i entitats, i la independència dels òrgans de control.

Creació de canals de denúncia a les institucions i organitzacions.

Revisió de les polítiques o normes que regulen els indults.

Més fiscalització a les Fundacions per evitar el desviament de fons.

Un control més contundent del finançament dels partits polítics: Cal que els partits facin rendició de comptes davant dels ciutadans i s'apliquin més mesures de control en els sistemes d'obtenció de recursos per al finançament.

Augmentar el termini de prescripció dels delictes de corrupció, fins al termini més llarg que preveu el codi penal, que és de 20 anys.

Dels resultats de l'enquesta realitzada a 1.042 persones, sobretot joves de fins a 25 anys, es desprèn que hi ha una percepció alta de corrupció a Catalunya i una preocupació important. Es creu que hi ha pocs recursos destinats a la seva lluita i que on se'n detecta més és als partits polítics (77,1 %), a les entitats financeres (52,7 %) i als Ajuntaments i a la Generalitat. Així mateix, hi ha certa des-

confiança en l'honestedat dels càrrecs polítics i del personal de l'Administració. Entre els casos de corrupció més coneguts, assenyalats pels enquestats, hi ha el Cas Pujol, el Cas Palau i el Cas del 3 %.

Fèlix Millet, Jordi Montull i Gemma Montull, durant una de les sessions del judici.

En la part final del treball es fa una anàlisi de les declaracions dels imputats on es comprova que tant Fèlix Millet, com Jordi Montull i Gemma Montull confirmen el finançament irregular de CDC amb les donacions de Ferrovial. Els dos primers assumeixen la utilització de fons del Palau per a despeses personals i Millet declara que es va assignar sobresous, i imputa Jordi Montull. Gemma Montull s'eximeix de responsabilitats, carrega contra Millet i imputa el seu pare, el qual també exculpa la seva filla. Rosa Garicano es desvincula de tot i diu que Millet ho manava tot. Per altra banda, Osàcar, de CDC, nega els fets, igual que els directius de Ferrovial.

Conclusions

En l'estudi es constata que la corrupció és un abús de poder per gaudir d'un benefici privat, on els interessos de diverses persones originen una xarxa de corrupció. Concretament, en el cas Palau els delictes no es van detectar durant anys i es vivien amb normalitat entre els implicats.

La resolució del cas ha estat un procés llarg, i complex, pel nombre d'imputats i delictes, on han estat necessaris molts recursos per investigar la trama. Aquest ha tingut un seguiment constant per part dels mitjans de comunicació, però amb enfocaments diferents i sense la mateixa objectivitat.

Respecte dels punts febles, es conclou que el sentit de l'ètica i la integritat no són valors que es reforcin prou en el nostre país, el marc normatiu no és suficient i no s'actua amb la contundència necessària; per tant, cal una reforma en prevenció, sanció, control i transparència, i en hàbits de conducta.

Existeix preocupació i desconfiança en temes de corrupció per part dels ciutadans, a causa del coneixement de diversos casos de corrupció a Catalunya.

En el judici, els dirigents del Palau confessen la majoria dels delictes, però la sentència necessitarà estar reforçada per proves objectives per a alguns dels fets.

Finalment, concloc que és necessari demostrar que s'està actuant amb contundència davant de fets com els succeïts; que es prenen mesures per separar la política dels òrgans de control i de gestió, per actuar amb honestedat i integritat; que hi ha un accés real a la informació i documentació, i que es promou que els ciutadans tinguin un paper més rellevant en la presa de decisions i la fiscalització. Aquesta és la base en la qual cal treballar perquè es minimitzin els casos de corrupció i s'avanci

a nivell cultural, donant valor a actuar amb ètica i integritat, per ser cosa de tots.

Webgrafia

Oficina Antifrau de Catalunya: <<https://www.antifrau.cat/>>

Generalitat de Catalunya: <<https://web.gencat.cat/ca/generalitat/>>

La Vanguardia: <<http://www.lavanguardia.com/>>

Diari Ara: <<https://www.ara.cat/>>

Diari ABC: <<http://www.abc.es/>>

El Periódico: <<http://www.elperiodico.com/es/> <http://www.elperiodico.cat/ca/>>

Catalunya Ràdio: <<http://www.ccma.cat/>>

Transparència Catalunya: <<http://www.transparenciacatalunya.cat/ca/inici/>>
